

Stortingets Utenriks- og forsvarskomiteé
Stortinget
0026 Oslo

Oslo, 20. oktober 2016

Høringsinnspill fra Abelia: Prop.1S 2016-2017: Statsbudsjettet.

Abelia er NHOs landsforening for kunnskaps- og teknologibedrifter. Abelias visjon er: Drivkraft for kunnskapssamfunnet. Abelia har mer enn 1.850 medlemsbedrifter med cirka 47.000 årsverk. Abelia viser til anmodning om høring til komiteen, og vedlegger her vårt skriftlige innspill. For en digital versjon av dette høringsbrevet: <https://www.abelia.no/sb2017utenriks>

Hovedoppgave: Flere arbeidsplasser i næringslivet

Norge har den største offentlig sektoren i OECD-området. Hver tredje sysselsatte jobber i offentlig sektor, og NRK viser til at 76,1 prosent av jobbene som er skapt i denne stortingsperioden er i offentlig sektor¹.

Dette er ikke bærekraftig over tid og Abelia har derfor valgt å gi innspill på hvordan veksten i offentlig sektor kan reduseres, og hvordan vi kan omstille oss gjennom digitalisering og et bedre samspill mellom offentlig og privat sektor. I tillegg må det legges til rette for utvikling av nye virksomheter og næringer med eksportpotensial.

Stortinget må effektivisere offentlig sektor

Det mest sentrale tallet i Nasjonalbudsjettet er 1 500 milliarder kroner. Det er tallet for de samlede driftsutgifter. Det utgjør cirka 60 prosent av bruttonasjonalprodukt (BNP). Det er markant høyere enn i andre land. Det *avgjørende* spørsmålet for komiteen er hvordan vi kan få en slankere og mer effektiv offentlig sektor, samtidig som satser på et vekstkraftig næringsliv.

Hvordan stater utøver sine ulike roller, og anskaffer produkter og tjenester, har stor betydning for verdiskaping. Når markedet utvikler løsninger, tjenester og produkter for det offentlige har aktørene et marked i andre potensielle kunder, ikke minst internasjonalt. Når staten utvikler løsningene selv, er det ikke for å selge til andre, og det vil derfor ikke gi eksportinntekter. Derfor bidrar en IKT-utvikler og en forsker i næringslivet på en annen måte enn om de gjør samme jobb i det offentlige. I den omstillingen vi er inne i må staten være medspiller, og ikke motspiller, til markedet.

Abelia er fornøyd med at Nærings og fiskeridepartementet har etablert en ekstern arbeidsgruppe² som skal se på tiltak for konkurransen på like vilkår mellom offentlig og privat sektor. Arbeidsgruppen skal først levere sin rapport i januar 2018, men Abelia mener det er flere tiltak vi kan se på allerede nå. For eksempel bør **Stortinget be regjeringen instruere alle underliggende statlige virksomheter til å gjennomgå sine oppgaver og vurdere potensialet for å fristille virksomhet helt eller delvis.**

Vi anbefaler etatene å bruke sin egen veileder "Fra stat til marked – Veileder om utskilling av virksomhet fra staten"³ som prosessverktøy. IKT-utvikling, forskning og rådgivningsvirksomhet er

¹ NRKs utregning på bakgrunn av tall fra SSBs nasjonalregnskap. Lest 4. oktober. <https://www.nrk.no/norge/her-er-jobb-tallene-som-ryster-erna-1.13124102>

² <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/vil-bedre-konkurransen/id2503853/>

³ https://www.difi.no/sites/difino/files/fra-stat-til-marked-veileder-om-utskilling-av-virksomhet-fra-staten_1.pdf

områder som staten særlig bør vurdere å overlate til markedet. For å få en mer hensiktsmessig samhandling mellom privat og offentlig sysselsetting bør man gjøre en tydeligere prioritering av oppgaver, redusere omfanget av prosesser og øke bruken av IKT.

I budsjettet for 2016 innførte regjeringen for første gang en avbyråkratiseringsreform. Nasjonalbudsjettet stadfester at gevinstrealisering for 2016 er på 1,7 milliarder kroner. Abelia mener reformen er et godt og riktig grep for effektivisering. For 2017 legger regjeringen opp til en videreføring med 0,5 prosent. For å gi reelle insentiver til langsiktig omstilling, mener Abelia dette bør heves til 1,5 prosent.

Offentlig forskningsmidler må gi størst mulig samfunnseffekt.

Abelia har fulgt utenriks- og forsvarsfeltets prioriteringer på forskning over flere år, og vi ser at begge departementene har investert i forsknings-infrastruktur. Dette har vært en positiv utvikling, men årets budsjett ser ut til å ha en reduksjon i forskningsmidler. Det mener Abelia er beklagelig, ettersom mange av de store samfunnsutfordringene må løses gjennom investering i best mulig kunnskapsgrunnlag. Hvordan skal bistandsmidlene bidra best mulig, og hvordan sikrer vi oss at forsvarsstrategiene våre treffer. Dette er store spørsmål med behov for gode svar. Abelia mener forskningsinnsatsen bør prioriteres ytterligere, hvis departementet mener alvor med oppfølgingen av forpliktelsene i Langtidsplanen *for forskning og høyere utdanning*.

Midler som kanaliseres gjennom Forskningsrådets programmer utsettes for konkurranse fra ulike kunnskapsmiljø. Det er derfor vår oppfatning at Forskningsrådet bør brukes som konkurransearena for å sikre at de beste miljøene forsker på disse temaene, som igjen gir mest effektiv bruk av forskningsmidlene.

Abelia ber Stortinget prioritere:

- At alle statlige virksomheter gis i oppdrag å utrede om fristilling/utskillelse av hele eller deler av deres underliggende etater kan gi bedre tjenester og øke samfunnets samlede produktivitet.
- En økning i avbyråkratiseringskuttet fra 0,7 prosent til 1,5 prosent. Utgiftsområder som fremmer næringsutvikling og FoU direkte må skjermes.
- En realisering av Langtidsplan for forskning og høyere utdanning ved å øke offentlig finansiert forskning med 1,1 milliarder kroner til 1,2 prosent av bruttonasjonalprodukt (BNP).
- Forskningsmidler innen Utenriks- og forsvarsfeltet bør kanaliseres gjennom forskningsrådet for å sikre at de beste miljøene utfører forskningen, som igjen gir mest effektiv bruk av forskningsmidlene.

IKT-kompetanse må prioriteres.

Norge trenger et krafttak for datasikkerhet. Lysneutvalgets rapport påpeker et stort behov for kompetanse dersom vi i et av verdens mest digitaliserte land skal kunne ivareta vår sikkerhet og ikke gjøre oss unødvendig sårbare. Blant de 9 viktigste anbefalingene utvalget kommer med er det i så godt som *alle* tiltakene et direkte eller indirekte uttalt behov for økt IKT-kompetanse og da særlig IKT-sikkerhetskompetanse. Det innebærer altså at en rekke av utvalgets tiltak ikke lar seg gjennomføre før Norge får økt tilgang på IKT-kompetanse.

Abelia har sammen med NITO, Tekna, og IKT-Norge stilt fire felles krav til statsbudsjettet for 2017.

For å øke den digitale kompetanse i samfunnet foreslår vi:

- At koding/programmering må bli obligatorisk i skolen, og innføres fortløpende fra førsteklasse.

For å øke antallet IKT-utdannede foreslår vi:

- Flere studieplasser innen IKT (1000).
- At finansieringskategoriene for teknologi og IKT-fagene løftes (fra dagens E til D med mål om ytterligere løft på sikt).

For å forberede oss på det framtidige kompetansebehovet foreslår vi:

- At Stortinget ber regjeringen lage en kartlegging av arbeidskraftbehov og en strategi for å heve kompetansen blant arbeidstakerne og i utdanningssystemet til det nivået som trengs i det digitale samfunnet.

Abelia vil avslutte med å takke for muligheten til å komme med innspill til statsbudsjettet, og ønsker komiteen lykke til i det videre budsjettarbeidet.

Med vennlig hilsen,

Hilde Widerøe Wibe
Næringspolitisk direktør